

Л. О. Філіпковська

КОРПОРАТИВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ

2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Л. О. Філіпковська

КОРПОРАТИВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ

Навчальний посібник до самостійної роботи студентів

Харків «ХАІ» 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Л. О. Філіпковська

КОРПОРАТИВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ

Навчальний посібник до самостійної роботи студентів

Харків «ХАІ» 2021

УДК 004.4 (075.8)
Ф53

Рецензенти: д-р екон. наук, проф. Н. Л. Савицька,
д-р екон. наук, проф. І. Ю. Шевченко

Філіпковська, Л. О.

Ф53 Корпоративні інформаційні системи [Електронний ресурс] : навч. посіб. до самост. роботи студентів / Л. О. Філіпковська. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2021. – 52 с.

Розглянуто потреби в обробленні великого обсягу інформації для прийняття управлінських рішень, що приводять до необхідності широкого застосування корпоративних інформаційних систем.

Наведено тематичний план навчальної дисципліни «Корпоративні інформаційні системи», її зміст за модулями і темами, індивідуальні завдання, питання для самостійного опрацювання, тести для самоконтролю. Посібник призначено для активізації процесу навчання та організації поточного та підсумкового контролю знань студентів.

Для студентів економічних вищих навчальних закладів при вивченні навчальної дисципліни «Корпоративні інформаційні системи» за спеціальностями 051 «Економіка», 075 «Маркетинг», 292 «Міжнародні економічні відносини», а також може бути корисним широкому колу фахівців.

Іл. 4. Табл. 3. Бібліогр.: 19 назв

УДК 004.4 (075.8)

© Філіпковська Л. О., 2021
© Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут», 2021

ВСТУП

Ефективність економіки організацій різного профілю і прийняття управлінських рішень безпосередньо пов'язано з наявністю повної актуальної та достовірної інформації щодо показників діяльності об'єкта управління, а також ринку, уподобань споживачів, дії конкурентів та ін. Значні обсяги інформації, необхідність оперативних розрахунків, подання відповідної інформації для прийняття управлінських рішень обумовлюють потребу використання корпоративних інформаційних систем.

Корпоративні інформаційні системи дозволяють вирішити такі завдання: організувати ефективне планування всієї фінансової та господарської діяльності; підвищити довіру інвесторів шляхом формування максимальної прозорості бізнесу; знизити ризики та збільшити прибуток за рахунок оперативного прийняття рішень і точності їх виконання, інтуїтивності системи управління, розмежування доступу до інформації відповідно до посад співробітників та реалізації функції безпеки; скоротити кількісний аспект втрат робочого часу за рахунок виключення дублювання даних різними службами та організації безперешкодного обміну даними між відділами підприємства.

Системи такого класу дають змогу досягти погодженості роботи різних підрозділів, знижуючи при цьому адміністративні витрати й усуваючи проблему інтеграції даних для різних додатків. Ці системи є інструментом підвищення ефективності прийняття раціональних стратегічних і тактичних рішень на основі своєчасної та достовірної інформації. Використання корпоративних систем дозволяє досягти конкурентних переваг шляхом оптимізації бізнес-процесів підприємства та зниження витрат.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Корпоративні інформаційні системи» є методологія проектування, розроблення та практичного застосування корпоративних інформаційних систем з використанням сучасних засобів інформаційно-комунікаційних технологій.

Мета викладання дисципліни – засвоєння теоретичних знань з основ організації та функціонування корпоративних інформаційних систем, їх використання для підсилення фінансово-господарської та маркетингової діяльності підприємств будь-якої галузі економіки та форми власності, а також набуття практичних навичок щодо застосування сучасних інформаційних технологій, які використовуються в професійній діяльності.

Основне завдання дисципліни – усвідомлення ролі й значущості корпоративних систем у процесі управління підприємством, засвоєння теоретичних положень і практики розроблення й підтримування діяльності корпоративних інформаційних систем та їх функціональних елементів для автоматизованого розв'язання економічних задач в організаціях різних галузей економіки.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В умовах ринкової економіки корпоративні інформаційні системи перетворились на потужний інструмент управління діяльністю великих підприємств – корпорацій, концернів, холдингів та інших. Тому здобуття знань і набуття навичок проектування, розроблення, тестування, налаштування, впровадження, експлуатації, супроводження таких систем є актуальним для майбутнього фахівця соціально-економічного та управлінського напрямку.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення лекційних та практичних занять. Найбільш складні питання винесено на розгляд та обговорення під час практичних занять. Велике значення у процесі вивчення й закріплення матеріалу має самостійна робота студентів.

Навчальна програма розрахована на студентів, які здобувають вищу освіту за програмою другого (магістерського) рівня підготовки.

Робочу програму навчальної дисципліни розроблено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах згідно зі зразковим змістом навчального курсу, рекомендованим Європейською кредитно-трансферною системою (ECTS).

Дисципліна «Корпоративні інформаційні системи» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та набуття практичних навичок щодо організації та функціонування корпоративних інформаційних систем, які використовуються різноманітними суб'єктами господарювання.

Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння знань з економіки підприємства, маркетингу, менеджменту, інформаційної технології управління виробництвом та збутом продукції, логістики, інформаційних систем і технологій за фаховим спрямуванням, управління проектами, інформаційного бізнесу, електронної комерції.

Положення навчальної дисципліни слід застосовувати при вивченні дисциплін «Підприємництво: технологія та стратегія», «Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств», «Економічне управління підприємством», «Управління конкурентоспроможністю товарів та підприємств», «Міжнародні стратегії економічного розвитку», «Управління стратегічними змінами», «Логістичний менеджмент», «Маркетинговий менеджмент». Вони також допоможуть при виконанні кваліфікаційних робіт.

У процесі вивчення дисципліни студенти мають опанувати такі кваліфікаційні компетентності:

– здатність використовувати сучасні інформаційні технології та економіко-математичні методи і моделі для дослідження економічних та соціальних процесів;

- розробляти та удосконалювати систему інформаційної підтримки бізнес-процесів підприємства;
- застосовувати сучасні інформаційні технології дослідження економічних та соціальних процесів;
- володіти методами і технологією прийняття ефективних управлінських рішень щодо реалізації інвестиційних проектів у міжнародному бізнесі;
- формувати маркетингову систему взаємодії, будувати довгострокові взаємовигідні відносини з іншими суб'єктами ринку;
- керувати маркетинговою діяльністю ринкового суб'єкта, а також його підрозділів, груп і мереж, визначати критерії та показники її оцінювання;
- застосовувати знання принципів управління міжнародною конкурентоспроможністю та інструментами глобального маркетингу.

У результаті вивчення дисципліни студенту необхідно знати:

- сучасний стан ринку та перспективи розвитку корпоративних інформаційних систем та його кон'юнктури;
- принципи побудови архітектури корпоративних інформаційних систем, основних концепцій організації сучасних інформаційних систем, стандартів управління бізнесом ERP, MRPI, MRPII та ін.;
- поняття інформаційних технологій і їх класифікацію;
- методи та підходи до творчої та креативної діяльності, системного мислення у професійній сфері, методи та моделі процесів прийняття рішень у корпоративному бізнесі;
- технології збереження та оброблення інформації, особливості різних моделей даних;
- реалізацію промислової логістики і контролінгу; управління матеріальними потоками корпорації; організацію обліку і звітності, управління персоналом і телекомунікаційними процесами у корпоративних інформаційних системах;
- технічне забезпечення корпоративних інформаційних систем;
- методи захисту економічної інформації;
- методологію системних досліджень складних об'єктів та процесів для розв'язання прикладних задач у професійній діяльності.

Студент має набути таких вмінь і навичок:

- реалізовувати вирішення складних задач управління бізнес-структур сучасними інструментальними засобами за допомогою спеціалізованих програмних комплексів управління корпоративними бізнес-процесами;
- аналізувати потоки інформації з ведення бізнесу, організувати облік, оброблення та захист необхідної інформації для прийняття рішень щодо діяльності підприємства;

- застосовувати сучасні інформаційні технології для вирішення задач маркетингу та економіки корпоративного значення;
- використовувати комунікаційні технології для підтримування ділових контактів;
- застосовувати вітчизняний та зарубіжний досвід побудови та використання інформаційних систем управління персоналом організації, систем контролінгу та систем реалізації логістики у корпоративних інформаційних системах;
- розробляти економічні процеси щодо діяльності суб'єктів господарювання та бізнесу;
- виявляти потреби у наявності інформації та налагоджувати комунікації між різними підрозділами та посадовими особами підприємства;
- самостійно аналізувати складні виробничі ситуації;
- проектувати базові функціональні модулі управління в корпоративній комп'ютерній мережі;
- пропонувати заходи з вдосконалення або реорганізації корпоративної інформаційної системи;
- працювати із сучасними інформаційними технологіями щодо визначення науково-дослідних задач у сфері бізнесу, збирати та аналізувати необхідну інформацію та формулювати висновки.

Тематичний план дисципліни «Корпоративні інформаційні системи» містить два модулі, кожен з яких має окремий самостійний блок дисциплін.

Навчальний процес здійснюється у таких формах:

- інтерактивній (лекційні та практичні заняття);
- роботі в малих групах;
- з використанням інформаційних технологій;
- із застосуванням індивідуальної науково-дослідної роботи;
- самостійному виконанні студентом розрахункової роботи з використанням рекомендованої літератури.

Практичні заняття – це форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в таких формах: оцінювання знань студента під час практичних та лекційних занять, виконання розрахункової роботи й завдань, проведення модульного контролю.

Перелік тем за змістовими модулями навчальної дисципліни наведено у табл. 1.1.

Перелік тем за змістовими модулями навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 <i>Теоретичні основи побудови корпоративних інформаційних систем</i>	Змістовий модуль 2 <i>Корпоративні інформаційні системи при управлінні підприємством</i>
Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Корпоративні інформаційні системи»	Тема 7. Реалізація промислової логістики в корпоративних інформаційних системах
Тема 2. Роль і місце інформаційних систем в управлінні економічними об'єктами	Тема 8. Контролінг у корпоративних інформаційних системах
Тема 3. Концепція комп'ютерних інформаційних систем	Тема 9. Організація обліку і звітності у корпоративних інформаційних системах
Тема 4. Архітектура корпоративних інформаційних систем	Тема 10. Управління персоналом у корпоративних інформаційних системах
Тема 5. Забезпечення корпоративних інформаційних систем	Тема 11. Використання сучасних програмних комплексів в управлінні корпоративними бізнес-процесами
Тема 6. Базисна технологія корпоративних інформаційних систем	

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ І ТЕМАМИ**Змістовий модуль 1****Теоретичні основи побудови корпоративних інформаційних систем****Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Корпоративні інформаційні системи»**

Ознайомлення студентів з програмою й формами організації навчання, зі структурою, формами і обсягом кожного з навчальних модулів, а також з усіма видами контролю.

Дисципліни, що передують вивченню курсу «Корпоративні інформаційні системи». Дисципліни, де застосовуються знання цього курсу.

Програмні результати вивчення дисципліни.

Висування вимог до навчання студентів у вигляді модульної системи контролю знань та кількісних критеріїв оцінювання.

Сутність автоматизації оброблення облікових даних. Складання звітності, оформлення й систематизація економічної інформації, що формує попит на технічні й програмні засоби. Складні автоматизовані інформаційні системи й технології.

Література: основна [1, 2];
додаткова [7];
електронні ресурси [14; 15].

Тема 2. Роль і місце інформаційних систем в управлінні економічними об'єктами

Визначення ролі й місця інформаційних систем в управлінні економічними об'єктами. Вивчення основних характеристик інформаційних систем і чинників, що впливають на їх роботу.

Стан та перспективи розвитку інформаційних процесів на великих підприємствах та в корпораціях. Три рівні моделювання інформаційного процесу.

Ознаки організації системи. Поняття інформаційної системи. Мета створення інформаційної системи і особливості її функціонування.

Класифікація інформаційних систем за ступенем автоматизації, сферами використання, характером інформації й структурованості задач. Загальна характеристика забезпечувальних засобів. Функціональні підсистеми інформаційних систем. Роль системи якості у функціонуванні інформаційних систем.

Література: основна [1, 5];
додаткова [7 – 11];
електронні ресурси [14, 15].

Тема 3. Концепція комп'ютерних інформаційних систем

Проблеми управління підприємством в умовах ринкової економіки. Види підприємств, їх об'єднань.

Корпорація як форма організації підприємницької діяльності. Основні задачі сучасних корпорацій. Особливості ведення бізнесу в сучасних умовах глобалізації та інтернаціоналізації. Особливості бізнес-середовища за інформаційною формацією. Роль інформації в сучасному світі.

Вимоги до корпоративних інформаційних систем. Роль корпоративних інформаційних систем в управлінні діяльністю підприємства. Функціональне призначення модулів корпоративних інформаційних систем.

Структура корпорацій та підприємств. Напрями найбільшого пристосування інформаційних систем для розвитку бізнесу, науки, техніки. Принципи класифікації корпоративних інформаційних систем. Класифікація за масштабом, складністю і типами розв'язуваних задач. Рекомендації з вибору моделей і методів управління для підприємств із різним типом виробництва.

Складові елементи ERP-систем. Використання корпоративних інформаційних систем різного типу. Задачі корпоративних інформаційних систем.

Література: основна [2 – 4];
додаткова [7 – 11];
електронні ресурси [17].

Тема 4. Архітектура корпоративних інформаційних систем

Трирівнева схема сучасного підприємства (кіберкорпорації).

Еволюція розвитку корпоративних інформаційних систем. Принципи побудови інформаційно-керуючих систем. Методології і стандарти при розробленні функціональних компонент корпоративних інформаційних систем. Стандарт методів управління виробництвом і дистрибуції MRP, MRP II. Системи управління ERP, CSRP, ERP II. Порівняльна характеристика інформаційних систем і технологій.

Складові елементи корпоративних інформаційних систем. Поняття комп'ютерної платформи. Місце програмного комплексу в структурі корпоративних інформаційних систем.

Склад технічного забезпечення корпоративних інформаційних систем.

Типи корпоративних інформаційних систем за способом програмної реалізації.

Особливості архітектури «клієнт – сервер» у корпоративних інформаційних системах. Можливості клієнт-серверної корпоративної інформаційної системи на базі класичних інтернет-технологій. Склад та можливості клієнт-серверної корпоративної інформаційної системи на базі концепції XML. Склад технічного забезпечення комп'ютерних інформаційних систем.

Функції корпоративної інформаційної системи, яка побудована за стандартом MRP II. Структура сучасної корпоративної інформаційної системи.

Література: основна [2 – 4, 6];
додаткова [13];
електронні ресурси [17, 18].

Тема 5. Забезпечення корпоративних інформаційних систем

Мета використання інформаційних засобів забезпечення корпоративних інформаційних систем. Склад інформаційного забезпечення. Класифікація структур даних за характером взаємозв'язку їх елементів.

Поняття економічної інформації і її структура. Документ й уніфікована система документації. Уніфіковані схеми потоків корпоративної інформаційної системи. Система класифікації й кодування інформації. Використання стандарту ISO 9001. Інформаційна база як сукупність упорядкованої інформації, що використовується при функціонуванні корпоративної інформаційної системи. Роль створення інформаційної моделі.

Засоби математичного забезпечення корпоративних інформаційних систем. Задачі економіко-математичного моделювання. Основні чотири етапи економіко-математичного моделювання і їх істотні особливості. Склад економіко-математичних моделей. Інформаційні технології та їх класифікація.

Поняття технологічного процесу та його етапи. Класифікаційні ознаки інформаційних технологій.

Програмне забезпечення корпоративних інформаційних систем. Трирівнева система оброблення даних на базі програмно-технічних засобів з урахуванням територіального управління. Зв'язок типів економічної інформації та програмні засоби їх оброблення.

Література: основна [2 – 4];
додаткова [13];
електронні ресурси [14, 15, 17, 18].

Тема 6. Базисна технологія корпоративних інформаційних систем

Поняття базисної технології. Три ключові аспекти, що вирішуються інтерфейсом комп'ютерних засобів. Набір обов'язкових вимог до сучасних інформаційних систем. Клієнт-серверні архітектури та Web-серверна технологія.

Технології оброблення інформації при стратегічному управлінні. OLAP-технологія оброблення даних. Вимоги до програмних продуктів класу OLAP.

Технологія доступу, зберігання та адміністрування даних у корпоративних інформаційних системах. Три об'єктні технології Microsoft для доступу до баз даних у середовищі СУБД. Три основні варіанти Web-доступу до баз даних. Організація електронного документообігу та

інтелектуального аналізу. Інтелектуальний аналіз у корпоративних інформаційних системах.

Технологія «клієнт – сервер». Інтерфейси в асоціаціях інформаційних мереж.

Технологія створення складних систем за допомогою засобів реінжинірингу. Група CASE-засобів

Технологія тиражування даних. Схеми тиражування даних.

Сховище даних, його властивості. Види корпоративних сховищ даних. Особливості багатовимірного подання даних.

Телекомунікаційні процеси в корпоративних інформаційних системах. Основи функціонування програмних засобів корпоративних інформаційних систем у мережах Інтернет і Інтранет.

Література: основна [2 – 6];

додаткова [13];

електронні ресурси [14, 15, 17, 18].

Змістовий модуль 2

Корпоративні інформаційні системи в управлінні підприємством

Тема 7. Реалізація промислової логістики в корпоративних інформаційних системах

Поняття логістики як основи організаційно-економічної стійкості підприємства. Загальна схема функціонування виробничої системи.

Компоненти логістики та їх загальна характеристика. Складові компоненти логістики корпорації.

Структура показників організаційно-економічної стійкості підприємства. Моделі та методи управління логістичними процесами. Схема класифікації методів розв'язання логістичних задач. Функціональна структура логістичної системи підприємства.

Управління запасами матеріальних ресурсів. Управління матеріальними потоками корпорації. Матеріальний потік у корпорації і логістичні процеси.

Специфіка логістичного підходу до управління матеріальними потоками. Фактори, що впливають на обсяг логістичних операцій.

Література: основна [2 – 4];

додаткова [7, 8];

електронні ресурси [14].

Тема 8. Контролінг у корпоративних інформаційних системах

Поняття контролінгу як інструмента управління підприємством. Визначення контролінгу, його мета та призначення. Ітеративні етапи циклу контролінгу.

Інформаційні потоки підприємства, інформаційні потоки контролінгу. Вимоги до підсистеми «контролінг» щодо вхідної і вихідної інформації.

Стратегічний та оперативний контролінг.

Контролінг напрямів діяльності корпоративних інформаційних систем. Контролінг маркетингу. Контролінг забезпечення ресурсами. Контролінг у сфері логістики.

Схема основних процедур фінансового контролінгу.

Контролінг інвестицій та інноваційних процесів.

Література: основна [2 – 4];
додаткова [7, 8];
електронні ресурси [14].

Тема 9. Організація обліку і звітності у корпоративних інформаційних системах

Система управлінського обліку. Порівняльна характеристика фінансового і управлінського обліку.

Організація обліку в корпоративних інформаційних системах. Основні класифікаційні ознаки витрат для управлінського обліку.

Система бюджетування. Призначення бюджетування в компанії. Види бюджетів. Способи забезпечення автоматизованої системи бюджетування у корпорації.

Взаємозв'язок корпоративної інформаційної системи та системи бухгалтерського обліку підприємства. Класифікація економічної інформації за ознаками. Організація інформаційних систем забезпечення якості.

Погроза безпеки інформації. Засоби захисту економічної інформації. Організація обліку та звітності в системі R/3.

Література: основна [2 – 4, 6];
додаткова [9, 10];
електронні ресурси [14, 17].

Тема 10. Управління персоналом у корпоративних інформаційних системах

Характеристика організаційного забезпечення корпоративних інформаційних систем. Функції організаційного забезпечення. Правове забезпечення.

Стилі управління персоналом. Принципи і системи менеджменту. Аспекти управлінської діяльності. Ситуаційний підхід до організації управління персоналом корпоративних інформаційних систем.

Складові частини інтелектуального капіталу корпорації. Концепція підвищення кваліфікації. Особливості інформаційної системи управління персоналом.

Структура контуру управління персоналом. Задачі модуля управління персоналом у корпоративній інформаційній системі. Програмне забезпечення управління персоналом.

Література: основна [2 – 4, 6];
додаткова [8, 9, 12];
електронні ресурси [15 – 17].

Тема 11. Використання сучасних програмних комплексів в управлінні корпоративними бізнес-процесами

Типовий склад функціональних модулів корпоративної інформаційної системи. Універсальна система управління бізнесом для національних і міжнародних компаній SKALA. Функціональні модулі системи Epicor iScala.

Програмні продукти стратегічного корпоративного планування фірми ORACLE. Переваги системи та її модулі. Функціональні можливості Oracle Applications. Функціональні блоки Oracle E-Business Suite 11i.

Інформаційна система управління ресурсами підприємств Baan – IV. Характеристика підсистем і модулів системи BAAN. Ефективність впровадження системи BAAN. Продукт SSA ERP.

Комплексна система управління діяльністю підприємства ГАЛАКТИКА. Схема інформаційних взаємозв'язків елементів модуля управління ресурсами.

Банківські інформаційні системи. Економічні системи підтримки прийняття рішень. Порадчі інформаційні системи в економіці. Системи підтримки виконання рішень. Характеристика та класифікація систем підтримки прийняття економічних рішень.

Будування корпоративних інформаційних систем. Сценарій розроблення та впровадження корпоративної інформаційної системи. Формулювання вимог до створюваної системи. Типовий процес впровадження корпоративної інформаційної системи.

Література: основна [1 – 4, 6];
додаткова [12];
електронні ресурси [17, 18].

3. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальним завданням для кожного студента, який вивчає предмет «Корпоративні інформаційні системи», є розрахункова робота. Щоб підвищити рейтинговий бал, студент може оформити реферат.

3.1. Розрахункова робота «ДОСЛІДЖЕННЯ БІЗНЕС-СИТУАЦІЇ ІНВЕСТУВАННЯ»

Розрахункова робота – це самостійне дослідження студента. Цілями виконання розрахункової роботи є набуття практичних навичок та вмінь як з окремих питань організації та управління інформаційними потоками на підприємстві, так і з систематизації матеріалу та створення власного уявлення про основні питання дисципліни; вироблення вміння застосовувати інформаційні технології для вирішення економічних завдань та проведення аналізу результатів досліджень і формування змістовних висновків.

Студенти працюють над розрахунковою роботою під керівництвом викладача. Кожен студент отримує окремий варіант розрахункової роботи. Номер варіанта розрахункової роботи відповідає порядковому номеру студента у списку групи.

Оцінку за розрахункову роботу виставляють після її перевірки згідно з графіком навчання та враховують при проведенні остаточного контролю за весь курс.

Виконання завдань розрахункової роботи оформляють у вигляді пояснювальної записки на аркушах форматом А4.

Кінцева версія розрахункової роботи має містити такі частини:

1. Титульний аркуш згідно з інструкцією оформлення титульних аркушів до індивідуальних студентських робіт.
2. Зміст.
3. Постановка завдання (завдання за варіантом).
4. Основна частина.
5. Висновки.

Основна частина повинна мати екранні форми таблиць MS Excel і пояснювальний текст. Висновки – це обґрунтування студентом вирішення відносно досягнення мети роботи й відповіді щодо виконання пунктів завдання.

Вимоги до оформлення текстової версії розрахункової роботи:

- формат сторінок – А4;
- шрифт – Times New Roman;
- розмір шрифту – 14;
- міжрядкова відстань – 1,5 інтервалу;
- абзац – 1,25 см;
- вирівнювання – по ширині сторінки;

- поля: верхнє і нижнє – 2 см, лїве – 2,5 см, правє – 1,5 см;
 - орієнтація сторінки – за потребою (врахувати ефективність подання інформації);
 - назви структурних частин і розділів – великими літерами, напівжирним шрифтом, по центру, підрозділів – маленькими (крім першої літери), напівжирним шрифтом, по центру;
 - відстань між заголовком і основним текстом – один рядок;
 - кожен структурну частину (розділ) продовжувати після попередньої;
 - нумерація сторінок – знизу по центру;
 - номер на титульному аркуші і змісті не ставиться, але враховується;
 - таблиці повинні мати заголовки і їх слід нумерувати;
 - рисунки, діаграми повинні мати підписи і їх також слід нумерувати;
 - використовувати інструмент створення змісту і покажчиків.
- Наведені завдання пропонувано виконувати в середовищі електронних таблиць MS Excel. Результати можуть бути використані в кваліфікаційній роботі.

Робота № 1

Розроблення моделі електронної таблиці MS Excel для дослідження бізнес-ситуації інвестування

Мета – набути навичок моделювання електронних таблиць для складання попереднього звіту про фінансову діяльність виробничого підприємства, необхідну для аналізу його потенційних доходів і витрат.

Модель бізнес-ситуації. Постановка задачі

Підприємство вкладає інвестиції у виробництво вдосконалених покришок для шасі літаків. Цей захід приводить до створення нового потоку доходів. Ставляться задачі:

- розробити електронну таблицю MS Excel для попереднього звіту про фінансово-господарську діяльність виробничого підприємства;
- визначити очікувані доходи, витрати й економічний ефект залежно від бізнес-рішення, оформити їх у вигляді робочої сторінки;
- скласти попередній звіт про фінансову діяльність підприємства;
- розширити попередній звіт про доходи й витрати, створивши на його основі звіт про рух грошових коштів.

Порядок виконання роботи

1. Побудувати на другій сторінці (Лист2) робочої книги таблицю «Реалізація покришок» (рис. 3.1).

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Реалізація покришок, грн										
2	Рік	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Реалізація покришок										
4	Прогноз реалізації покришок										
5											
6	Постійні витрати – 50 % ціни реалізації										
7					*	*	*	*	*	*	
8	Додаткова продажна маржа покришок										
9					*	*	*	*	*	*	

Рис. 3.1

Для заповнення таблиці треба виконати такі дії:

– у рядок 3 ввести статистичні дані про реалізації покришок А за десять років. Згідно зі своїм варіантом для виконання завдання слід вибрати відповідні значення, наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Номер варіанта	Рік									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	200 000	300 000	400 000	500 000	700 000	800 000	900 000	950 000	1 100 000	1 150 000
2	250 000	350 000	400 500	500 100	700 200	800 300	900 250	980 000	1 200 000	1 250 000
3	202 000	301 600	401 000	500 200	700 400	800 600	900 500	950 300	1 099 800	1 149 700
4	203 000	302 400	450 000	600 000	750 000	800 900	900 750	950 450	1 099 700	1 149 550
5	204 000	303 200	402 000	500 400	700 800	801 200	901 000	950 600	1 099 600	1 149 400
6	300 000	400 000	500 000	600 000	701 000	801 500	901 250	950 750	1 099 500	1 149 250
7	206 000	350 000	450 000	650 000	701 200	801 800	901 500	950 900	1 099 400	1 149 100
8	207 000	305 600	403 500	600 000	750 000	900 000	950 000	990 000	1 099 300	1 148 950
9	208 000	306 400	404 000	500 800	701 600	802 400	902 000	951 200	1 150 000	1 300 000
10	209 000	307 200	404 500	500 900	701 800	802 700	902 250	951 350	1 099 100	1 148 650
11	210 000	308 000	405 000	501 000	750 000	900 000	950 000	990 000	1 099 000	1 148 500
12	211 000	308 800	405 500	501 100	702 200	803 300	902 750	951 650	1 098 900	1 148 350
13	300 000	400 000	500 000	580 000	702 400	803 600	903 000	951 800	1 150 000	1 350 000
14	250 000	350 000	450 000	550 000	702 600	803 900	903 250	951 950	1 098 700	1 148 050
15	220 000	380 000	490 000	580 000	702 800	804 200	903 500	952 100	1 098 600	1 147 900

Закінчення табл. 3.1

Помір варіанта	Рік									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
16	215 000	312 000	407 500	501 500	703 000	804 500	903 750	952 250	1 098 500	1 147 750
17	216 000	312 800	408 000	600 000	780 000	880 000	904 000	952 400	1 150 000	1 300 000
18	280 000	400 000	450 000	600 000	703 400	805 100	904 250	952 550	1 098 300	1 147 450
19	230 000	390 000	500 000	600 000	703 600	805 400	904 500	952 700	1 098 200	1 147 300
20	219 000	315 200	409 500	610 000	780 000	850 000	950 000	980 000	1 098 100	1 147 150
21	220 000	316 000	410 000	502 000	704 000	806 000	905 000	953 000	1 150 000	1 300 000
22	221 000	316 800	410 500	500 000	750 000	850 000	950 000	980 000	1 097 900	1 146 850
23	300 000	350 000	500 000	600 000	704 400	806 600	905 500	953 300	1 097 800	1 146 700
24	223 000	318 400	411 500	550 000	750 000	850 000	905 750	953 450	1 097 700	1 146 550
25	300 000	350 000	450 000	600 000	704 800	807 200	980 000	100 000	1 110 000	1 250 000
26	225 000	320 000	412 500	502 500	750 000	807 500	906 250	953 750	1 097 500	1 146 250
27	226 000	320 800	500 000	650 000	705 200	807 800	906 500	953 900	1 097 400	1 146 100
28	227 000	321 600	413 500	502 700	705 400	808 100	906 750	954 050	1 097 300	1 145 950
29	300 000	400 000	414 000	502 800	705 600	808 400	907 000	954 200	1 097 200	1 145 800
30	229 000	323 200	414 500	502 900	705 800	808 700	907 250	954 350	1 097 100	1 145 650

– у рядку 4 визначити прогнозовані дані про реалізації підприємством покришок за допомогою методу ковзного середнього (вибрати меню ДАННЫЕ, АНАЛИЗ, елемент меню АНАЛИЗ ДАННЫХ, у вікні інструментів СКОЛЬЗЯЩЕЕ СРЕДНЕЕ інтервал для інтерполяції дорівнює трьом). Отримані значення перемістити на один стовпець вправо;

– рядок 7 (постійні витрати) заповнити даними про 50-процентну прогнозовану реалізацію покришок (тільки стовпці, позначені значком *). Ці величини будуть використані в подальших розрахунках;

– у рядку 9 обчислити продажну маржу (це різниця величин у рядках 4 й 7 і тільки в стовпцях, позначених значком *).

Для виконання наступних пунктів варто застосувати такі допущення й дані:

- період реалізації інвестиційного проекту – шість років;
- час початку реалізації проекту має відповідати четвертому значенню прогнозованої послідовності;
- кредитні ресурси не залучати.

2. Заповнити першу сторінку (Лист1) книги, підготувавши фінансовий

звіт у вигляді, показаному на рис. 3.2.

	A	B	C	D	E	F	G
1	Поліпшені покриття В: звіт про рух грошових коштів						
2	Рік	1	2	3	4	5	6
3	<i>Очікуваний економічний ефект:</i>						
4	Додаткова вартість покриттів В						
5							
6	<i>Очікувані додаткові витрати:</i>						
7	Реклама	100 000	50 000	25 000	25 000	25 000	25 000
8	Менеджер з нової продукції	55 000	61 000	65 000	70 000	77 000	90 000
9	Витрати на проведення досліджень ринку	75 000	0	0	0	0	0
10	Додаткове технічне обслуговування	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
11	Коректування втраченої вартості покриттів А	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
12							
13	Разом витрат						
14							
15	ДВВПА						
16	Амортизація						
17	Прибуток до сплати податків						
18	Податки – 25 %						
19	Чистий прибуток						
20	Плюс амортизація						
21	Мінус інвестиції	500 000	0	0	0	0	0
22	Чистий потік коштів						

Рис. 3.2

Заповнити рядки таблиці за таким способом:

– рядок 4 – це значення додаткової продажної маржі з другої сторінки (для 1-го, 2-го, ..., 6-го року аналізу);

– рядки 7–11 мають заповнити представники маркетингової служби виходячи з досвіду роботи;

– рядок 13 – разом витрати, тобто сума значень у рядках 7–11;

– у рядку 15 визначити доходи до відрахування відсотків за кредитами, податками і амортизацією (ДВВПА) як різницю величин у рядку 4 (додаткова вартість покриттів) і рядку 13 (разом витрат);

– у рядку 16 визначити витрати на амортизацію встаткування для виробництва нової продукції за допомогою функції АПЛ (початкова вартість – 500 000 грн, ліквідаційна вартість – 0 грн, термін служби – десять років);

– рядок 17 – сума доходу до сплати податків як різниця величин у рядках 15 (ДВВПА) і 16 (амортизація);

- рядок 18 – сума податків – це 25 % від значень, наведених у рядку 17 (прибуток до сплати податків);
- рядок 19 = рядок 17 - рядок 18.

Величина чистого прибутку в рядку 19 є кінцевим результатом фінансового звіту. У рядку виводиться додатковий прибуток, що сподівається одержати підприємство. Однак це значення на практиці не збігається з показником чистих вільних коштів.

Чистий потік коштів необхідно визначити за таким способом:

- рядок 20 збігається з рядком 16;
- рядок 21 необхідно заповнити виходячи з капіталовкладень у технічне переоснащення складальних ліній, спрямованих на випуск старої продукції; 500 000 грн – це початкова вартість устаткування, у досліджуваній ситуації це значення може бути зменшене;
- рядок 22 = рядок 19 + рядок 20 - рядок 21.

3. Побудувати лінійчаті діаграми (рос. ЛИНЕЙЧАТАЯ) – зміни очікуваних витрат протягом шести аналізованих років.

Варто виконувати обчислення з іменованими діапазонами й константами (наприклад, задати ім'я «капітальні_витрати» для початкової вартості встаткування 500 000 грн). Занесення формули в діапазон комірок завершується натисканням клавіш [CTRL] і [ENTER].

Робота № 2

Визначення періоду окупності інвестицій

Мета – автоматизувати прийняття рішень у середовищі MS Excel з використанням програми ПОИСК РЕШЕНИЯ й фінансових функцій.

Постановка задачі

Тимчасовими характеристиками окупності інвестиції є дисконтований та недисконтований періоди окупності. Основу їхнього визначення становлять концепції майбутньої, дійсної й чистої дійсної вартості. При аналізі інвестицій використовують два підходи. Перший виконують без урахування тимчасової вартості грошей. Другий – з урахуванням зміни вартості грошей, тобто з використанням прийомів дисконтування й нарощування.

На практиці є актуальною проблемою зменшення недисконтованого періоду окупності. У цьому випадку приймається рішення про зміну витрат (на рекламу, заробітну плату менеджера з нової продукції, проведення досліджень ринку).

Ставляться задачі:

- визначити дисконтований і недисконтований періоди окупності інвестиційного проекту;
- провести дослідження недисконтованого періоду окупності.

Порядок виконання роботи

1. Для визначення дисконтованого й недисконтованого періодів окупності треба продовжити розрахунки на першій сторінці (Лист1) таблиці з роботи № 1, виконавши такі дії:

– рядок 24 – кумулятивний чистий потік коштів, що обчислюють для поточного року як суму чистого потоку коштів за попередні роки, включаючи поточний рік. Це майбутня вартість інвестованих засобів. Таким чином, для розрахунку кумулятивного чистого потоку коштів слід використати функцію

$$=СУММ(СМЕЩ(Чистий_потік_коштів;0;0;1;Рік)),$$

де Рік – це послідовність чисел 1, 2, ..., 6;

– комірка В26 – недисконтований період окупності, що відслідковують за кумулятивним чистим потоком коштів, коли значення в цьому рядку зміниться з від'ємного на додатне. Для точного розрахунку періоду окупності треба в комірку В26 увести формулу масиву

$$=ИНДЕКС((Рік - Кумулятивний_чистий_потік_коштів / Чистий_потік_коштів);1;СУММ(ЕСЛИ(Кумулятивний_чистий_потік_коштів <=0;1;0))+1);$$

– комірка В28 – ставка дисконту, що дорівнює 10 %;

– рядок 30 – дисконтований потік коштів або дійсна наведена накопичена вартість (за один, два роки й т.д.), що слід визначити за формулою

$$=Чистий_потік_коштів / (1+Ставка_дисконту)^{Рік};$$

– рядок 32 – кумулятивний дисконтований потік коштів, що відображає поточну суму дисконтованих потоків коштів кожного року. Щоб одержати дисконтований потік коштів, слід виділити діапазон В32:G32 і ввести формулу масиву

$$=ЧПС(В28;СМЕЩ(Чистий_потік_коштів;0;0;1;Рік));$$

– комірка В34 – дисконтований період окупності, що обчислюють аналогічно недисконтованому періоду окупності за формулою масиву

$$=ИНДЕКС((Рік - Кумулятивний_дисконтований_потік_коштів$$

/Дисконтований_потік_коштів);1;СУММ(
ЕСЛИ(Кумулятивний_дисконтований_потік_коштів <=0;1;0))+1).

Розрахунки варто подати у вигляді таблиці на рис. 3.3.

	A	B	C	D	E	F	G
22	Чистий потік коштів						
23							
24	Кумулятивний чистий потік коштів						
25							
26	Недисконтований період окупності						
27							
28	Ставка дисконту	0,1					
29							
30	Дисконтований потік коштів						
31							
32	Кумулятивний дисконтований потік коштів						
33							
34	Дисконтований період окупності						

Рис. 3.3

Значення комірки G32 є *чистою дійсною вартістю* інвестиційного проекту.

Уведення формули масиву завершується натисканням клавіш [SHIFT], [CTRL] й [ENTER].

2. Для дослідження недисконтованого періоду окупності в середовищі Excel треба виконати такі дії:

– у комірках H7:H9 знайти мінімальні значення витрат на рекламу, заробітну плату менеджера з нової продукції, на дослідження ринку. Виділивши комірку B26, що містить показник недисконтованого періоду окупності інвестицій, виконати команду ДАННЫЕ, АНАЛИЗ, ПОИСК РЕШЕНИЯ. У діалоговому вікні вказати:

- у поле ОПТИМИЗИРОВАТЬ ЦЕЛЕВУЮ ФУНКЦИЮ ввести B26;
 - установити перемикач ДО ЗНАЧЕНИЯ і ввести величину, що менше, ніж розрахований показник недисконтованого періоду окупності;
 - у поле ИЗМЕНЯЯ ЯЧЕЙКИ ПЕРЕМЕННЫХ ввести діапазон \$B\$7:\$G\$9;\$B\$21 і натиснути кнопку ДОБАВИТЬ;
 - у діалогове вікно ДОБАВЛЕНИЕ ОГРАНИЧЕНИЯ ввести обмеження H7>=0, H8>=0, H9>=0, B21>=розумне_значення_початкових_інвестицій;
- натиснути кнопку ОК, відбудеться повернення в діалогове вікно ПАРАМЕТРЫ ПОИСКА РЕШЕНИЯ, яке набуде, наприклад, вигляду, показаного на рис. 3.4;

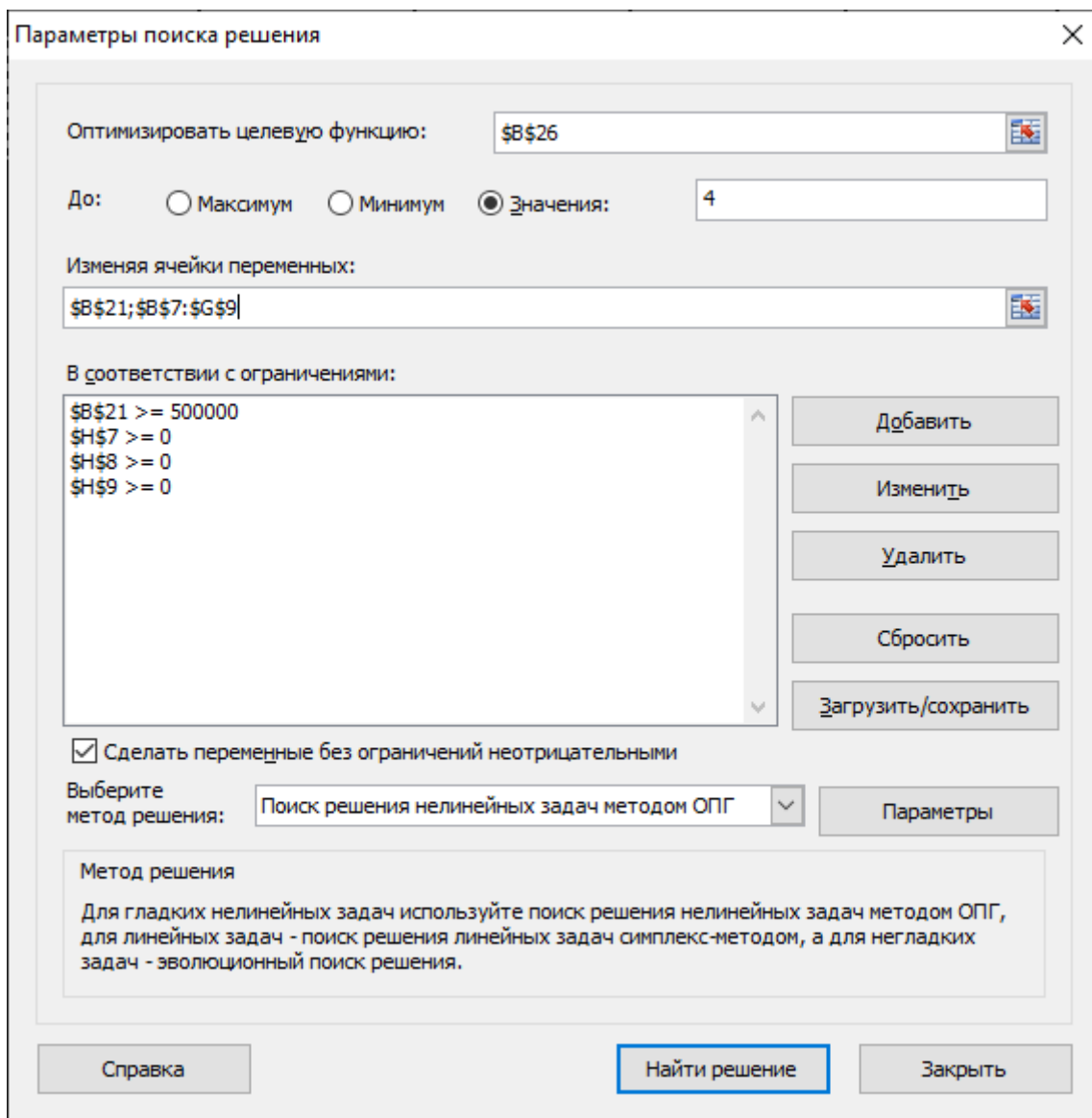

Рис. 3.4

- нажати на кнопку НАЙТИ РЕШЕНИЕ. У результаті підбирання параметрів буде знайдено прийнятний розв'язок або видано повідомлення про неможливість знайти розв'язок.

3. За результатами розрахунків і досліджень зробити висновки.

3.2. Дослідна робота у вигляді реферату

Тематика реферату є проблемною. Студент самостійно вибирає тему роботи і упорядковує її зміст з обов'язковим узгодженням з викладачем.

У процесі написання реферату студент має опрацювати не менше десяти літературних джерел з посиланнями на них у тексті. Робота має бути спрямованою на вирішення практичної проблеми або висловлювання особистого погляду автора на питання, яке розглядається у цій роботі.

Пояснювальна записка реферату повинна мати 10–15 сторінок. Слід використовувати лист форматом А4, поля: ліве й праве – 1,8 см; верхнє – 2 см; нижнє – 2,5 см; шрифт – 14 Arial через одинарний інтервал.

Реферат слід оформляти за такою структурою:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ: розкриття актуальності теми, її проблематика, мета написання роботи;
- основна частина: теоретичний і практичний (формулювання і вирішення задачі) матеріали;
- висновки: обґрунтоване вирішення проблеми, що стосується досягнення мети;
- літературний і електронний переліки посилань;
- додаток 1: десять запитань для контролю;
- додаток 2: п'ять тестових запитань з не менш ніж чотирма варіантами відповідей (перша відповідь – правильна);
- додатки до завдання за необхідності (копії документів, звіти, розрахункові таблиці).

Темати рефератів

1. Становлення і етапи розвитку корпоративних інформаційних систем.
2. Проблеми управління підприємством в умовах ринкової економіки.
3. Методологія і стандарти управління бізнесом у корпоративних інформаційних системах.
4. Можливості створення конкурентної переваги за допомогою інформаційних систем.
5. Огляд сучасного ринку корпоративних економічних інформаційних систем.
6. Особливості архітектури розподіленої корпоративної інформаційної системи.
7. CASE-технології в проектуванні програмного забезпечення корпоративних інформаційних систем.
8. Інструментальні програмні засоби для створення експертних систем.
9. Системи автоматизації документообігу та обліку.
10. Експертні системи в галузях народного господарства.
11. Інформаційні технології організаційного управління.
12. Інформаційні технології в промисловості та економіці.
13. Інформаційні технології штучного інтелекту.
14. Інформаційні технології захисту інформації.
15. Інформаційні технології в освіті.

16. Інформаційні технології управління проектами.
17. Інформаційні системи на фондовому ринку.
18. Інформаційні системи в управлінні підприємством.
19. Інформаційна підтримка інвестиційних процесів.
20. Автоматизація аналізу фінансового стану в корпоративній інформаційній системі комерційного банку.
21. Бізнес-процес управління підготовкою і проведенням тендерів у корпоративній інформаційній системі.
22. Бізнес-процес управління цінними паперами акціонерних товариств у корпоративній інформаційній системі.
23. Автоматизація задач планування збутової діяльності в корпоративній інформаційній системі підприємства.
24. Автоматизація задач бюджетування в корпоративній інформаційній системі підприємства.
25. Автоматизація маркетингових задач у корпоративній інформаційній системі підприємства.
26. Автоматизація задач взаємовідносин із клієнтами в корпоративній інформаційній системі підприємства.
27. Автоматизація внутрішнього аудиту розрахункового обслуговування клієнтів у корпоративній інформаційній системі комерційного банку.
28. Бізнес-процес управління договорами з постачальниками матеріальних цінностей як складової логістичного потоку в корпоративній інформаційній системі підприємства.
29. Автоматизація задач кадрової логістики в корпоративній інформаційній системі підприємства.
30. Автоматизація задач фінансової логістики в корпоративній інформаційній системі підприємства.
31. Автоматизація задач контролінгу в підсистемі автоматизованого управління працею і оплатою праці як частини корпоративної інформаційної системи підприємства.
32. Бізнес-процес управління автотранспортом у корпоративній інформаційній системі підприємства.
33. Бізнес-процес управління договорами страхування в корпоративній інформаційній системі страхової компанії.
34. Бізнес-процес управління основними засобами в корпоративній інформаційній системі комерційного банку.
35. Автоматизація планування собівартості продукції в корпоративній інформаційній системі підприємства.
36. Автоматизація обліку кадрів у корпоративній інформаційній системі комерційного банку.
37. Бізнес-процес фінансового моніторингу операцій, якому підлягають, у корпоративній інформаційній системі комерційного банку.
38. Проблема захисту інформації в мережі INTERNET.

39. Класифікація моделей електронної комерції.
40. Використання ERP-рішень в конкурентному бізнесі.
41. Банківські інформаційні системи.
42. Бухгалтерські інформаційні системи.
43. Інформаційні технології аналітичного оброблення даних.
44. Інтелектуальні методи аналізу даних.
45. Загальна характеристика систем підтримки прийняття рішень.
46. Локальні інформаційні системи для малого бізнесу.
47. Фінансово-управлінські інформаційні системи.
48. Моделі і методи підтримки прийняття управлінських рішень.
49. Використання статистичних пакетів в економічних інформаційних системах.
50. Вибір апаратно-програмної платформи корпоративної інформаційної системи.
51. Міжнародні стандарти планування виробничих процесів.
52. Основні аспекти автоматизації діяльності підприємства на прикладі фінансово-управлінських систем.
53. Технології оброблення інформації при стратегічному управлінні.
54. Багатовимірна модель даних та багатовимірні системи управління базами даних.
55. Проблеми управління в логістичній системі.
56. Інформаційна підтримка контролінгу в корпоративних інформаційних системах.
57. Організація управління матеріальними потоками в інформаційних системах.
58. Організація інформаційних систем забезпечення обліку і звітності в корпоративних інформаційних системах.
59. Особливості організації інформаційної системи управління персоналом.
60. Пакети стратегічного корпоративного планування.
61. Телекомунікаційні процеси в корпоративних інформаційних системах.

4. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Необхідним засобом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та зарубіжною спеціальною літературою, інструкцією користувача для роботи з програмними пакетами та статистичними матеріалами.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів і понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до практичних занять і тестування.

5. Підготовка повідомлень для науково-практичних конференцій і матеріалу для статей.

Перелік питань для самостійної роботи подано в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Перелік питань для самостійного опрацювання

Назва теми	Рекомендована література
ТЕМА 3. Концепція комп'ютерних інформаційних систем <i>Питання:</i> вимоги до побудови корпоративних інформаційних систем; задачі корпоративних інформаційних систем щодо стратегічного та оперативного планування й бухгалтерського обліку	Основна [2 – 4]; додаткова [7 – 11]; електронні ресурси [17]
ТЕМА 4. Архітектура корпоративних інформаційних систем <i>Питання:</i> історія розвитку корпоративних інформаційних систем	Основна [2 – 4, 6]; додаткова [13]; електронні ресурси [17, 18]
ТЕМА 6. Базисна технологія корпоративних інформаційних систем <i>Питання:</i> методи й засоби розроблення додатків «клієнт – сервер» на базі програмних продуктів корпорацій Oracle; технологія створення складних систем за допомогою засобів реінжинірингу	Основна [2 – 6]; додаткова [13]; електронні ресурси [14, 15, 17, 18]
ТЕМА 7. Реалізація промислової логістики в корпоративних інформаційних системах <i>Питання:</i> моделі та методи формування виробничих запасів; управління запасами матеріальних ресурсів	Основна [2 – 4]; додаткова [7, 8]; електронні ресурси [14]
ТЕМА 9. Організація обліку і звітності у корпоративних інформаційних системах <i>Питання:</i> погрози безпеки програмної та технічної забезпечувальних систем; загальна характеристика системи R/3	Основна [2 – 4, 6]; додаткова [9, 10]; електронні ресурси [14, 17]
ТЕМА 10. Управління персоналом у корпоративних інформаційних системах <i>Питання:</i> загальна характеристика інтелектуального капіталу корпорації; склад правового забезпечення	Основна [2 – 4, 6]; додаткова [8, 9, 12]; електронні ресурси [15 – 17]
ТЕМА 11. Використання сучасних програмних комплексів в управлінні корпоративними бізнес-процесами <i>Питання:</i> загальна характеристика порадаччих інформаційних систем	Основна [1 – 4, 6]; додаткова [12]; електронні ресурси [17, 18]

5. ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Автоматизована інформаційна система – система, що реалізує інформаційні технології у сфері управління при сумісній роботі управлінського персоналу та комплексу технічних засобів.

Автоматизована інформаційна технологія – системно організована для вирішення задач управління сукупність методів і засобів реалізації операцій збирання, реєстрації, передавання, нагромадження, пошуку, оброблення та захисту інформації на базі застосування сучасного програмного забезпечення з використанням засобів обчислювальної техніки та зв'язку, а також засобів, за допомогою яких інформація пропонується клієнтам.

Автоматизоване робоче місце (АРМ) – проблемно орієнтований апаратно-програмний комплекс, що об'єднує апаратні, програмні та інформаційні засоби для вирішення задач користувача (спеціаліста з управління виробництвом) безпосередньо на його робочому місці в режимі діалогу з комп'ютером.

База даних (БД) – це спеціальним чином організоване зберігання інформаційних ресурсів у вигляді інтегрованої сукупності файлів, що забезпечує зручну їх взаємодію та швидкий доступ до даних.

База знань – сукупність набору даних та евристичних прийомів (емпіричних правил) певної галузі.

Банк даних – система програмно-апаратних, мовних і організаційних засобів, призначених для централізованого накопичення і колективного використання даних, а також самі дані, які зберігаються в базах даних.

Безпека даних автоматизованої системи – забезпечення захисту даних від несанкціонованого використання, навмисного чи ненавмисного спотворення або руйнування.

Безпека мережі – організаційно-технічні заходи, які забезпечують захист локальної обчислювальної мережі від несанкціонованого втручання в її роботу чи спроб порушення нормальної роботи її елементів.

Бенчмаркінг (benchmarking) – система обліку інформації про конкурентів.

Бізнес-модель – це опис підприємства як складної системи.

Бухгалтерська звітність – це система узагальнених показників, що характеризують підсумки господарсько-фінансової діяльності підприємства за минулий період (місяць, квартал, рік) і формуються шляхом підрахунку, групування та спеціального оброблення даних поточного бухгалтерського обліку.

Взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж – встановлення фізичного та/або логічного з'єднання між різними телекомунікаційними мережами з метою забезпечення можливості споживачам безпосередньо або опосередковано обмінюватись інформацією.

Витік інформації – результат дій порушника, внаслідок яких інформація стає відомою (доступною) суб'єктам, які не мають права доступу до неї; неконтрольоване поширення інформації, що призводить до її несанкціонованого одержання.

Глобальні мережі передачі даних – іноземні та міжнародні мережі передачі даних, у тому числі мережа Інтернет.

Дані – це подання фактів та ідей у формалізованому вигляді, придатному для передачі і оброблення в деякому інформаційному процесі.

Дистанційне оброблення даних – оброблення даних, за допомогою яких деякі функції введення-виведення виконуються пристроями, з'єднаними з комп'ютерною системою засобами пересилання даних.

Драйвер – додаткова до операційної системи програма, що виконує функцію зв'язку операційної системи із зовнішнім пристроєм.

Економічна інформація – це сукупність відомостей про соціально-економічні процеси, управління цими процесами та колективом людей у виробничій і невиробничій сферах.

Експертна система – система штучного інтелекту, що одержує, нагромаджує та коректує знання з певної предметної сфери (зібрані в основному експертами), формує нові знання, вирішує практичні задачі (використовуючи логічне або інше виведення), а також пояснює хід їх розв'язання.

Електронна комерція (e-Commerce) – це будь-яка форма ведення бізнесу, в якій взаємодія контрагентів здійснюється за допомогою електронних засобів; електронна комерція містить не тільки операції покупки і продажу, вона забезпечує повний замкнутий цикл – етапи створення попиту на товари, поширення, післяпродажного обслуговування.

Електронна пошта (e-mail) – спеціальний пакет програм для зберігання і пересилання повідомлень між користувачами ПК.

Електронний цифровий підпис – це реквізит електронного документа, отриманий у результаті шифрування і захищений від підроблення; він дозволяє встановити автора присланого електронного документа та переконатися, що в процесі доставки документ не був змінений чи підроблений.

Електронні засоби захисту – програмно-технічні засоби, які забезпечують захист електронних документів від несанкціонованого доступу на етапі передавання цих документів електронною поштою.

Єдина система класифікації та кодування – це комплекс взаємозв'язаних класифікаторів техніко-економічної інформації, пристосованих до оброблення засобами обчислювальної техніки з автоматизованою системою ведення цих класифікаторів.

Життєвий цикл інформаційної системи – період створення і використання інформаційної системи, що охоплює її різні стани,

починаючи з моменту виникнення необхідності в даній інформаційній системі і закінчуючи моментом її повного виходу з експлуатації.

Забезпечувальна частина інформаційної системи охоплює підсистеми, що реалізують технологію автоматизованого оброблення інформації.

Засоби комунікаційні (мережа) – сукупність ліній пересилання даних та комунікаційних пристроїв, що дозволяє здійснювати взаємне сполучення прикінцевого обладнання.

Знання – це комбінація досвіду, цінностей, контекстної інформації, експертних оцінок, що дає можливість оцінювати новий досвід та інформацію.

Ієрархічний метод класифікації – це послідовний поділ численних об'єктів на підпорядковані класифікаційні групування.

Інноваційні інформаційні технології – цілеспрямовано організована сукупність інформаційних процесів та реалізація інформаційних нововведень з використанням уперше створених та вдосконалених технологічних засобів передачі даних, до пошуку, одержання, оброблення яких пристосована інформація або інформаційний продукт.

Інтерактивний режим – режим взаємодії користувача з обчислювальною системою, при якому система здійснює приймання, оброблення і видачу повідомлень в реальному масштабі часу.

Інтернет – відкрита світова комунікаційна інфраструктура, що складається із взаємозалежних комп'ютерних мереж, що забезпечує доступ до віддаленої інформації і обмін інформацією між комп'ютерами.

Інтранет – внутрішня приватна мережа організації, яка може бути ізольована від зовнішніх користувачів або функціонувати як автономна мережа, що не має доступу ззовні, використовуючи стандарти, технології і програмне забезпечення Інтернету.

Інформаційна безпека – стан захищеності систем оброблення і зберігання даних, при якому забезпечено конфіденційність, доступність і цілісність інформації, або комплекс заходів, спрямованих на забезпечення захищеності інформації від несанкціонованого доступу, використання, оприлюднення, руйнування, внесення змін, ознайомлення, перевірки, запису чи знищення (у цьому значенні частіше використовують термін «захист інформації»).

Інформаційна модель – різноманітність бізнес-моделей, що описують всі існуючі інформаційні потоки на підприємстві, правила оброблення і алгоритми маршрутизації всіх елементів інформаційного поля.

Інформаційна система – це система, яка організує зберігання і збирання, оброблення, пошук та передачу інформації про проблемну область.

Інформаційна система обліку – це сукупність інформації, апаратно-програмних і технологічних засобів, засобів телекомунікації, баз і банків даних, методів і процедур, персоналу управління, які виконують функції збирання, оброблення й нагромадження інформації для підготовки та прийняття ефективних управлінських рішень.

Інформаційна технологія – сукупність методів, виробничих і програмно-технологічних засобів, об'єднаних у технологічний ланцюжок, що забезпечує збирання, зберігання, оброблення, висновок і поширення інформації для зниження трудомісткості процесів використання інформаційних ресурсів, підвищення їх надійності та оперативності.

Інформаційне забезпечення – створення єдиного інформаційного фонду, систематизація та уніфікація показників і документів, розроблення засобів формалізованого опису даних тощо.

Інформаційні ресурси – весь обсяг знань, відчужений від їх створювачів, зафіксований на матеріальних носіях (наприклад, папір, електронні носії, магнітні носії та ін.) і призначений для загального використання. Інформаційні ресурси організації можна розуміти як весь наявний обсяг інформації в інформаційній системі.

Інформаційно-аналітична система – суспільна структура, що містить інформаційні технології, інформаційні системи й інформаційні ресурси для здійснення інформаційно-аналітичної діяльності.

Інформаційно-комунікаційні технології – це технології, пов'язані зі створенням, збереженням, передачею, обробленням інформації і її управлінням.

Інформаційно-пошукова система – це різновид автоматизованих інформаційних систем, в яких завершальне оброблення даних не передбачається, а сукупність методів і засобів призначено для зберігання та пошуку документів, відомостей про них чи певних фактів.

Інформація – сукупність відомостей про факти, об'єкти, події та інше, які в даному контексті мають певне значення. Інформацію можна приймати, збирати, передавати, зберігати, обробляти. Обов'язковою умовою при цьому є наявність носія, джерела, одержувача інформації і каналів зв'язку між ними.

Класифікатор – це систематизоване зібрання однорідних найменувань і їх кодових позначень.

Код – це знак чи сукупність знаків, прийнятих для позначення класифікаційного групування або об'єкта класифікації.

Кодування – процес присвоєння умовного позначення різним позиціям номенклатури.

Комп'ютерна мережа – сукупність територіально розосереджених систем оброблення даних, засобів і/або систем зв'язку, пересилання даних, що забезпечує користувачам дистанційний доступ до її ресурсів і колективно використання цих ресурсів; мережа, в одному або кількох вузлах якої як ресурс оброблення даних містяться комп'ютери.

Комунікаційні послуги – послуги зв'язку, в тому числі телекомунікаційні, забезпечення телефонного, телексного, телеграфного зв'язку, радіомовлення, електронної пошти, супутникового, факсимільного і телевізійного зв'язку, поштові послуги.

Концепція ERP (англ. Enterprise Resource Planning – планування ресурсів підприємства) – управління всіма ресурсами територіально і технологічно розподіленого підприємства (виробничими, фінансовими, замовленнями й т. д.).

Корпоративні інформаційні системи – це відкриті інтегровані системи управління територіально розподіленою організацією, основані на автоматизації бізнес-процесів компанії всіх рівнів, зокрема і бізнес-процесів ухвалення управлінських рішень.

Локальна обчислювальна мережа – система, яка забезпечує на обмеженій території один чи декілька каналів зв'язку, наданих приєднаним до неї абонентам для короткочасного монопольного користування.

Математичне забезпечення – це сукупність математичних методів, моделей і алгоритмів оброблення інформації, що забезпечують розв'язання функціональних задач і процес автоматизації проектних робіт автоматизованих інформаційних технологій.

Мобільні технології – це інформаційні технології, які використовуються для організації автоматизованого процесу роботи мерчендайзерів і / або торгових представників, здійснення оперативного зворотного зв'язку з офісом продавців, що знаходяться на виїзді, обліку продажів, здійснюваних продавцями за допомогою sms-технологій.

Моніторинг – інформаційна система (процес) спостережень, яка складається зі збирання, оброблення та аналізу інформації про стан об'єкта.

Моніторинг мережі – збирання, оброблення, збереження та аналіз інформації про поточний стан мережі без втручання в її функціонування.

Мультимедіа – це інтерактивна технологія, яка забезпечує роботу з нерухомими зображеннями, відео-зображеннями, анімацією, текстом і звуковим рядом.

Нейромережні технології – комп'ютерні технології, які працюють за аналогією з принципами будови і функцій нейронів головного мозку людини і дозволяють виконувати широкий круг завдань: розпізнавати мову людини і абстрактні образи, класифікувати стани складних систем, управляти технологічними процесами і фінансовими потоками, вирішувати аналітичні, дослідницькі, прогнозні задачі, пов'язані великими інформаційними потоками.

Оброблення інформації – вся сукупність операцій (збирання, введення, записування, перетворення, зчитування, зберігання, знищення, реєстрація), що здійснюються за допомогою технічних і програмних засобів, включаючи обмін за каналами передавання даних.

Підсистема – це сукупність компонентів системи, виокремлених за певною ознакою.

Порядковий метод кодування – утворення коду об'єкта класифікації з чисел натурального ряду у міру зростання або зменшення ознак цього об'єкта.

Послідовний метод кодування – утворення коду об'єкта класифікації з використанням кодів послідовно розташованих підлеглих угруповань, які формуються ієрархічним методом класифікації, тобто побудова кодів з виокремленням певних розрядів коду під певні ознаки цього об'єкта.

Правове забезпечення – це сукупність норм, виражених у нормативних актах, які встановлюють і закріплюють організацію цих систем, їхні цілі, завдання, структуру, функції та правовий статус інформаційної системи.

Провайдер телекомунікацій – суб'єкт господарювання, який має право на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій без права на технічне обслуговування та експлуатацію телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку.

Програмне забезпечення – це сукупність програм системи оброблення даних і програмних документів, потрібних для експлуатації цих програм.

Процесно-орієнтований підхід до управління організаціями – подання організації не у вигляді набору функцій (збуту, виробництва, закупівлі, інвестиційної та фінансової діяльності), а у вигляді набору бізнес-процесів (прийому і виконання замовлень, розроблення нових видів продукції, укладання договорів).

Реінжиніринг бізнес-процесу (Business Process Reengineering) – повне переосмислення, перегляд, оптимізація бізнес-процесу відповідно до змін зовнішнього і внутрішнього середовища і/або цілей бізнесу. В процесі реінжинірингу бізнес-процеси аналізуються та спрощуються.

Реквізит – найпростіша структурна одиниця інформації, яка є неподільною на смисловому рівні.

Ресурс мережі – організаційне, інформаційне, програмне і технічне забезпечення мережі з пакетною комутацією, призначене для використання як окремих, так і всіх функцій мережі.

Ризик обліку – це ймовірність виникнення збитків або недоодержання прибутку від фінансово-господарської діяльності. Ризик автоматизованих систем бухгалтерського обліку впливає з можливості припущення похибок у документуванні господарських операцій, неточного відображення їх у реєстрах бухгалтерського обліку.

Робоча документація – комплекс проектних документів щодо комплектування, монтажу, налагодження й функціонування інформаційної системи, її перевірки та забезпечення життєздатності.

Сервер – одно- або багатопроцесорний комп'ютер із розподіленою пам'яттю, розподіленим обробленням даних, розподіленими комунікаційними засобами та засобами управління периферійним обладнанням. За функціями обслуговування користувачів розрізняють такі види серверів: файл-сервери, обчислювальні, друкарські, комунікаційні, сервери баз даних.

Сервер бази даних – програмно-апаратний комплекс, який зберігає дані та приймає й обробляє запити, що керують цими даними.

Система – це сукупність зв'язаних між собою та із зовнішнім середовищем елементів або частин, функціонування яких спрямовано на отримання конкретного результату.

Система BAAN – інтегрована система, що підтримує всі напрямки бізнесу: фінанси, виробництво, збут, постачання, складування, транспортні перевезення, сервісне обслуговування і проектно-конструкторські роботи.

Система CRM (англ. Customer Relations Management – управління взаєминами з клієнтами) – це програмний комплекс, який дозволяє вести єдину базу даних клієнтів і зберігати історію взаємин з клієнтами.

Система ERP II (англ. Enterprise Resource & Relationship Processing – управління внутрішніми ресурсами і зовнішніми зв'язками підприємства) – система управління корпоративними ресурсами, базою клієнтів, постачальників та конкурентів.

Система MRP (англ. Material Requirements Planning – планування потреби в матеріалах) – система автоматизованого планування потреби сировини і матеріалів для виробництва.

Система MRP II (англ. Manufacturing Resource Planning – планування ресурсів виробництва) – система планування та управління всіма виробничими ресурсами підприємства: сировиною, матеріалами, обладнанням, трудовитратами.

Система SKALA – універсальна система управління бізнесом в національних і міжнародних компаніях.

Система класифікації – це сукупність методів і правил розподілу заданої множини об'єктів на підмножини відповідно до встановлених ознак їх подібності або відмінності.

Система операційна – організована певним чином сукупність керівних та оброблювальних програм, що забезпечують найекономніший розподіл ресурсів обчислювальної системи та виконання програм; сукупність програмних засобів, призначених для автоматизованого керування виконанням програм та надання користувачам певних послуг.

Система підтримки прийняття рішень – це інтерактивна комп'ютерна система, призначена для полегшення, прискорення й поліпшення обґрунтування різноманітних видів управлінських рішень зі слабоструктурованих та неструктурованих проблем, тобто в ситуаціях, де не можна або не бажано мати автоматичну систему, яка повністю виконує весь процес рішень.

Система управління базами знань – інструментальна система, яка забезпечує створення і використання баз знань.

Система штрихового кодування інформації – сукупність видів штрихових кодів і технічних засобів нанесення на носії інформації, верифікації якості друку, зчитування з носіїв, а також попереднього оброблення даних.

Системи Oracle Applications – програмні продукти стратегічного корпоративного планування фірми.

Системи електронного документообігу – це комп'ютеризовані системи управління документообігом.

Спеціальне програмне забезпечення – це сукупність програм системи оброблення інформації конкретного функціонального призначення та відповідних програмних документів, необхідних для експлуатації цих програм.

Сховище даних (Data Warehouse) – це предметно-орієнтований, прив'язаний до часу, незмінний набір корпоративних даних для підтримування процесу прийняття управлінських рішень.

Телемережі – телекомунікаційні мережі загального користування, що створюються в межах одного населеного пункту і призначаються для передавання абонентам програм радіо та телебачення з використанням штучного спрямовуючого середовища і інтегруванням у телекомунікаційні мережі загального користування загальнодержавного рівня.

Технічне забезпечення – це комплекс різних видів техніки: обчислювальної, периферійних пристроїв, засобів автоматичного зчитування, передавання даних та обміну даними, офісного, комунікаційного, мережного обладнання, засобів мультимедіа тощо.

Технічне завдання – це основний вихідний документ для розробника та замовника інформаційної системи, в якому визначено порядок і мету її створення, сформульовано вимоги до неї та наведено основні первинні дані, потрібні для її розроблення, а також установлено план-графік створення інформаційної системи.

Технічний проект – комплекс проектних документів на інформаційну систему, які базуються на матеріалах, прийнятих і запроваджених у технічному завданні, та містять основні проектні рішення щодо системи в цілому, окремих її функцій і всіх видів забезпечення, достатніх для розроблення документації на інформаційну систему.

Технічні засоби телекомунікацій – обладнання, станційні та лінійні споруди, призначені для утворення телекомунікаційних мереж.

Технології OLAP – сукупність засобів багатовимірного аналізу даних, накопичених у сховищі даних.

Технологія Data Mining – процес пошуку раніше невідомих закономірностей (знань) у великих масивах даних.

Фасет – набір значень однієї ознаки класифікації. Фасети є взаємно незалежними. Кожний об'єкт може одночасно входити в різні класифікаційні угруповання.

Хмарні сервіси – це модель, що дозволяє повсюдний зручний мережний доступ до області спільно використовуваних обчислювальних ресурсів (мереж, серверів, сховищ, застосунків, сервісів тощо), які можна швидко застосувати і швидко вивільнити з мінімальними управлінськими затратами та мінімальною взаємодією з постачальником сервісу.

Цілісність інформації – властивість інформації бути захищеною від несанкціонованого спотворення, руйнування або знищення.

Шкідлива програма – створена або існуюча програма зі спеціально внесеними змінами, яка призводить до несанкціонованого знищення, блокування, модифікації або копіювання інформації, порушення роботи комп'ютера, системи комп'ютерів або їх мережі.

Якість інформації – сукупність властивостей, що відображають ступінь придатності конкретної інформації про об'єкти та їх взаємозв'язок для досягнення цілей, що стоять перед користувачем.

6. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ І ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

6.1. Перелік питань для самоконтролю

Змістовий модуль 1

Теоретичні основи побудови корпоративних інформаційних систем

1. Сутність автоматизації оброблення облікових даних. Особливості корпоративного управління.
2. Схема управління економічним об'єктом. Три рівні моделювання інформаційного процесу.
3. Поняття інформаційної системи. Ознаки організації системи.
4. Історичні етапи розвитку інформаційних систем.
5. Класифікація інформаційних систем за ступенем автоматизації, сферам використання, характером інформації й структурованості задач.
6. Сучасна характеристика корпоративної інформаційної системи.
7. Корпорація як форма організації підприємницької діяльності. Основні задачі сучасних корпорацій.
8. Вимоги до корпоративних інформаційних систем. Роль корпоративних інформаційних систем в управлінні діяльністю підприємства.
9. Принципи класифікації корпоративних інформаційних систем.
10. Складові елементи системи планування ресурсів підприємства (ERP-систем). Використання корпоративних інформаційних систем різного типу.

11. Трирівнева схема сучасного підприємства (кіберкорпорація). Еволюція розвитку корпоративних інформаційних систем.
12. Складові елементи корпоративних інформаційних систем.
13. Склад технічного забезпечення комп'ютерних інформаційних систем.
14. Типи корпоративних інформаційних систем за способом програмної реалізації.
15. Особливості архітектури «клієнт – сервер» у корпоративних інформаційних системах.
16. Функції корпоративної інформаційної системи, яка збудована за стандартом MRP II.
17. Мета використання інформаційних засобів забезпечення комп'ютерних інформаційних систем. Склад інформаційного забезпечення.
18. Поняття економічної інформації і її структура. Уніфіковані схеми потоків комп'ютерних інформаційних систем. Класифікація й кодування інформації.
19. Поняття моделі й моделювання. Характеристика етапів економіко-математичного моделювання.
20. Класифікація економіко-математичних методів і моделей.
21. Класифікаційні ознаки інформаційних технологій. Технологічний процес оброблення інформації. Етапи інформаційного технологічного процесу.
22. Склад програмних засобів комп'ютерних інформаційних систем.
23. Класифікація системного програмного забезпечення. Класифікація прикладного програмного забезпечення. Принципова схема трирівневої організації програмно-технічних засобів комп'ютерних інформаційних систем.
24. Поняття базисної технології. Технології оброблення інформації при стратегічному управлінні. Технології доступу, зберігання та адміністрування даних.
25. Технологія «клієнт – сервер». Технологія створення складних систем за допомогою засобів реінжинірингу. Технологія тиражування даних. Концепція формування сховища даних. Телекомунікаційні процеси в корпоративних інформаційних системах.

Змістовий модуль 2

Корпоративні інформаційні системи в управлінні підприємством

1. Поняття логістики як основи організаційно-економічної стійкості підприємства та її компоненти.
2. Структура показників організаційно-економічної стійкості підприємства.

3. Моделі та методи управління логістичними процесами. Функціональна структура логістичної системи підприємства.
4. Управління запасами матеріальних ресурсів. Управління матеріальними потоками корпорації.
5. Фактори, що впливають на обсяг логістичних операцій. Інформаційне забезпечення у виробничій логістиці.
6. Поняття контролінгу як інструмента управління підприємством.
7. Інформаційні потоки підприємства, інформаційні потоки контролінгу.
8. Стратегічний та оперативний контролінг.
9. Контролінг напрямів діяльності корпоративних інформаційних систем.
10. Схема основних процедур фінансового контролінгу.
11. Система управлінського обліку й бюджетування.
12. Взаємозв'язок корпоративної інформаційної системи та системи бухгалтерського обліку підприємства.
13. Організація інформаційної системи забезпечення якості.
14. Погроза безпеки інформації. Засоби захисту економічної інформації.
15. Організація обліку та звітності в системі R/3.
16. Характеристика організаційного забезпечення корпоративних інформаційних систем. Функції організаційного забезпечення.
17. Стили управління персоналом. Принципи і системи менеджменту.
18. Ситуаційний підхід до організації управління персоналом корпоративних інформаційних систем. Складові частини інтелектуального капіталу корпорації. Особливості інформаційної системи управління персоналом.
19. Універсальна система управління бізнесом для національних і міжнародних компаній SKALA.
20. Програмні продукти стратегічного корпоративного планування фірми ORACLE.
21. Інформаційна система управління ресурсами підприємств «Ваан-IV».
22. Комплексна система управління діяльністю підприємства «Галактика».
23. Банківські інформаційні системи.
24. Системи підтримки прийняття рішень в економіці. Порадчі інформаційні системи в економіці.
25. Будівництво корпоративних інформаційних систем.

6.2. Тести для перевірки знань

Змістовий модуль 1

Теоретичні основи побудови корпоративних інформаційних систем

1. Закінчіть визначення: організований соціально-економічний та науково-технічний процес створення оптимальних умов для задоволення інформаційних потреб і реалізації прав громадян, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, організацій, громадських об'єднань на основі формування та використання інформаційних ресурсів називається ...

- а) ратифікацією;
- б) інформатизацією;
- в) оприлюдненням;
- г) підключенням до мережі.

2. Укажіть функції управління підприємством, які підтримують сучасні інформаційні системи:

- а) планування;
- б) преміювання;
- в) облік;
- г) аналіз;
- д) розподіл;
- е) регулювання.

3. Системний аналіз передбачає:

- а) опис об'єкта за допомогою математичної моделі;
- б) опис об'єкта за допомогою інформаційної моделі;
- в) розгляд об'єкта як цілого, що складається з частин, і виділеного з навколишнього середовища;
- г) опис об'єкта за допомогою імітаційної моделі.

4. Наведіть визначення інформаційних ресурсів суспільства, що відповідає закону «Про Національну програму інформатизації»:

- а) інформаційні ресурси суспільства – це відомості різного характеру, матеріалізовані у вигляді документів, баз даних і баз знань;
- б) інформаційні ресурси суспільства – це окремі документи і окремі масиви документів, документи і масиви в інформаційних системах (бібліотеках, архівах, фондах, банках даних та інших системах);
- в) інформаційні ресурси суспільства – це сукупність web-сайтів, доступних в Інтернеті.

5. Укажіть принцип, згідно з яким створюється інтегрована інформаційна система:

- а) оперативності;
- б) блоковий;

- в) інтегрований;
- г) позадачний;
- д) процесний.

6. Бізнес-процес – це:

- а) набір управлінських процедур і операцій;
- б) послідовність дій управлінського персоналу;
- в) сукупність поєднаних дій, виконання яких дозволяє отримати кінцевий результат (товар або послугу);
- г) сукупність робіт, які виконуються в процесі виробництва.

Тест 7. Реінжиніринг бізнесу – це:

- а) радикальний перегляд методів обліку;
- б) радикальний перегляд методів планування;
- в) радикальний перегляд методів аналізу і регулювання;
- г) радикальне перепроєктування інформаційної мережі;
- д) радикальне перепроєктування існуючих бізнес-процесів.

8. Стандарти міжнародного рівня в інформаційних системах регламентують:

- а) взаємодію інформаційних систем різного класу і рівня;
- б) кількість технічних засобів в інформаційній системі;
- в) взаємодію прикладних програм в інформаційній системі;
- г) кількість персоналу, який забезпечує інформаційну підтримку системі управління.

9. Розподіл інформаційних систем на ручні, автоматизовані та автоматичні є класифікацією за ...

- а) сферою застосування;
- б) ступенем автоматизації;
- в) способом організації;
- г) ознакою структурованості задач.

10. Інформаційні системи, основані на гіпертекстових документах і мультимедіа, мають назву:

- а) системи підтримки прийняття рішень;
- б) порадчі інформаційні;
- в) інформаційно-довідкові;
- г) офісні інформаційні.

11. Виділіть вимоги, що не ставляться до інформаційних систем:

- а) надійність;
- б) ефектність;
- в) гнучкість;
- г) емерджентність;
- д) безпека.

12. Експертні системи належать до ...

- а) інформаційних систем для розв'язання частково структурованих чи неструктурованих задач;
- б) інформаційних систем для розв'язання структурованих задач;
- в) інформаційних систем автоматизації бухобліку;
- г) інформаційно-довідкових систем.

13. Укажіть, якій інформаційній системі відповідає таке визначення: сукупність спеціалізованого програмного забезпечення та обчислювальної апаратної частини, що реалізують набір засобів з метою автоматизації функцій управління підприємствами з різною функціональною спрямованістю (виробничі, торгові, кредитні та інші організації):

- а) інформаційній системі промислового підприємства;
- б) інформаційній системі торговельного підприємства;
- в) корпоративній інформаційній системі;
- г) інформаційній системі кредитної установи.

14. Планування витрат, доходів, отримання, розподілу та поглинання коштів з урахуванням впливу зовнішніх параметрів (курсів валют, рівня інфляції, ставок податків та іншого), належить до такого типу:

- а) інвестиційного;
- б) стратегічного;
- в) оперативного;
- г) безпечного.

15. Формування сукупності фінансових планів і бюджетування напрямів діяльності належить до такого:

- а) стратегічного планування;
- б) прогнозування безпеки;
- в) інвестиційної діяльності;
- г) оперативне планування.

16. Корпорації, структурні підрозділи яких являють собою в значній мірі самостійні самодостатні окремі підприємства, називаються:

- а) синдикатовими;
- б) холдинговими;
- в) товариствами;
- г) франчайзними.

17. Ключовою концепцією при розробленні інформаційної моделі сучасних корпоративних інформаційних систем (управління всіма ресурсами територіально і технологічно розподіленого підприємства) є:

- а) концепція MRP;
- б) концепція MRPII;
- в) концепція ERP;
- г) концепція ERP II.

18. Укажіть правильне визначення ERP-системи:

- а) інформаційна система, що забезпечує управління взаєминами з клієнтами;
- б) інформаційна система, що забезпечує планування потреб у виробничих потужностях;
- в) інтегрована система, що забезпечує управління всіма ресурсами територіально і технологічно розподіленого підприємства;
- г) інформаційна система, що забезпечує управління поставками.

19. Інформаційні системи, які забезпечують планування матеріальних потреб підприємства та пропускної здатності виробництва належать до корпоративних інформаційних систем класу :

- а) MRP;
- б) MRPII;
- в) ERP;
- г) ERP II.

20. Інформаційні системи планування ресурсів підприємства, діяльність якого синхронізована з покупцем, належать до програм класу:

- а) CRM;
- б) CSRP;
- в) SCM;
- г) SFA.

21. Виберіть три основних класи корпоративних інформаційних систем, які тісно взаємодіють і утворюють інформаційний простір сучасного підприємства:

- а) ERP (Enterprise resource planning);

- б) CRM (Customer Relationship Management);
- в) ASP (Application Service Provider);
- г) XML (Extensible Markup Language);
- д) SCM (Supply Chain Management).

22. Сукупність процесів певної предметної області, математичних моделей, методів і алгоритмів являє собою таке забезпечення:

- а) функціональне;
- б) інформаційне;
- в) програмне;
- г) математичне.

23. Укажіть математичні моделі, в яких інформація про об'єкт моделювання виробляється за результатами числового експерименту на ПК щодо відтворення функціонування окремих блоків в їх взаємозв'язку:

- а) аналітичні;
- б) імітаційні;
- в) структурні;
- г) імовірнісні.

24. Наведіть компанії-розробники програмного забезпечення, що пропонують на ринку корпоративні інформаційні системи класу ERP:

- а) Microsoft;
- б) Oracle;
- в) Adobe;
- г) IBM;
- д) SAP.

25. Укажіть напрями розвитку інформаційно-телекомунікаційних технологій:

- а) електронний бізнес;
- б) вирішення економічних задач;
- в) банківські мережні розрахунки;
- г) прийняття рішень за допомогою експертних систем;
- д) дистанційне навчання та виконання робіт.

26. Наведіть помилкове подання даних у таблиці опису структури вхідних або результатних документів:

- а) код цеху – символний;
- б) код постачальника – числовий;
- в) кількість поставок фактично – числовий.

27. Технологію оброблення даних, яка полягає в підготовці сумарної (агрегованої) інформації на основі великих масивів даних, структурованих за багатовимірним принципом), називають:

- а) OLE;
- б) OLAP;
- в) BPWin;
- г) ERWin.

28. Програмну систему або комбінацію систем, організаційно оформлених на одному або кількох комп'ютерах, що дає змогу розділити мережу на дві та більше частин і реалізувати набір правил, що визначають умови проходження пакетів даних, називають:

- а) дизайн;
- б) браузер;
- в) конвертор;
- г) брандмауер.

29. Корпоративні сховища даних — це:

- а) банки даних, що містять інформацію, яка характеризує всю корпорацію;
- б) репозитарій метаданих, які описують структуру даних сховища і методи їх завантаження;
- в) інформаційний комплекс, який описує джерела надходження інформації;
- г) дані, що характеризують конкретний аспект діяльності корпорації.

30. Виберіть інструментальні засоби реалізації реінжинірингу корпоративних інформаційних систем:

- а) пакет Rational Rose ;
- б) MS OFFICE;
- в) CASE-засоби фірми Logic Works;
- г) ABBYY FineReader.

Змістовий модуль 2

Корпоративні інформаційні системи в управлінні підприємством

1. Назвіть компоненти логістичної інформаційної системи:

- а) підсистема обліку економічної інформації;
- б) внутрішньовиробнича або виробнича підсистема;
- в) ринкова підсистема;
- г) підсистема сервісної підтримки;
- д) підсистема підтримки рішень.

2. Укажіть моделі логістичної діяльності:

- а) статистичні;
- б) символічні;
- в) ринкові;
- г) матеріальні;
- д) імітаційні.

3. Продукція, розглянута в процесі виконання з нею різних логістичних операцій (транспортування, складування та інших) і віднесена до часового інтервалу, має назву:

- а) матеріальний потік;
- б) інформаційний потік;
- в) сервісний потік;
- г) інформаційні ресурси.

4. Виберіть логістичні системи на базі інтернету:

- а) MRP II (Manufacturing Resource Planning);
- б) DRP II (Distribution Resource Planning);
- в) CSRP (Customer Synchronized Resources Planning);
- г) QR (Quick Responce);
- д) CR (Continuous Replenishment);
- е) OPT (Optimized Production Technologies);
- ж) ERP II (Enterprise Resource and Relationship Processing).

5. Вимогами підсистеми «Контролінг» відносно вхідної і вихідної інформації є:

- а) своєчасність;
- б) достовірність;
- в) ризикованість;
- г) повнота;
- д) зрозумілість;
- е) ефективність;
- ж) корисність;
- з) регулярність.

6. Виберіть функції оперативного контролінгу:

- а) ефективне використання існуючих переваг діяльності корпорації;
- б) координація процесів поточного й оперативного планування, контролю, обліку тощо;
- в) аналіз досягнутих результатів для прийняття стратегічних рішень;

г) надання допомоги менеджерам у досягненні запланованих цілей, які наводять найчастіше у вигляді кількісних значень – рівня рентабельності, ліквідності, прибутку тощо.

7. Укажіть, контролінг якого напряму діяльності корпоративних інформаційних систем виконує таке завдання: інформаційна підтримка ефективного менеджменту із забезпечення потреб клієнтів за допомогою маркетингу-МІКС (продукти, політика збуту, цінова політика, комунікаційна політика):

- а) контролінг забезпечення ресурсами;
- б) контролінг інвестицій;
- в) контролінг маркетингу;
- г) контролінг менеджменту.

8. Наведіть тип контролінгу, метою якого є: знайти й доставити з мінімальними витратами матеріальні ресурси, необхідні для виробничого процесу:

- а) контролінг забезпечення ресурсами;
- б) фінансовий контролінг;
- в) контролінг маркетингу;
- г) контролінг у сфері логістики.

9. Укажіть тип контролінгу, функцією якого є: класифікація витрат за елементами і статтями, включаючи поділ на постійні та змінні (прямі та непрямі):

- а) контролінг інноваційних процесів;
- б) контролінг у сфері логістики;
- в) контролінг інвестицій;
- г) фінансовий контролінг.

10. Корпоративна інформаційна система для автоматизації процедур фінансового контролінгу має підтримувати:

- а) ряд незалежних планів рахунків;
- б) методику «Директ-кастинг»;
- в) розподіл між управлінським і бухгалтерським контурами;
- г) прийняття поточних і оперативних управлінських рішень;
- д) відображення в системі бюджету надходження, витрачання і руху грошових коштів.

11. Сховище даних реалізовано на основі :

- а) ієрархічних структур;
- б) мережних структур;
- в) багатовимірних баз даних (гіперкубів);

г) діаграм даних.

12. Визначіть технологію складання, коректування, контролю й оцінювання виконання фінансових планів:

- а) бюджетування;
- б) тиражування;
- в) аналізування;
- г) діагностування.

13. Назвіть групи загроз безпеки інформації:

- а) переривання;
- б) моделювання;
- в) перехоплення;
- г) модифікація.

14. Найвідомішим програмним продуктом, що використовується для організації обліку та звітності в корпоративній інформаційній системі, є:

- а) ERP II;
- б) ФАРАОН;
- в) SAP R/3;
- г) BAAN.

15. Для швидкого впровадження системи SAP R/3 використовується:

- а) програма Acceleratel SAP;
- б) система Windows-2000;
- в) інструмент Business Engineer SAP;
- г) система автоматизації менеджменту Delo Pro v 1,5.

16. Організаційне забезпечення корпоративних інформаційних систем призначено для такого:

- а) автоматизації функцій виробничого персоналу;
- б) автоматизації функцій управлінського персоналу;
- в) автоматизації функціонування суб'єкта господарювання.

17. Укажіть тип організацій управління персоналом корпоративних інформаційних систем, що характеризується високою інертністю персоналу, тобто низьким потенціалом співробітників для розв'язання задач:

- а) «А»;
- а) «Б»;
- б) «АБ».

18. Складовими частинами інтелектуального капіталу корпорації є:

- а) інтелектуальна власність як актив;
- б) людські активи;
- в) основні засоби виробництва;
- г) інфраструктурні активи.

19. Складовими контуру управління персоналом корпоративних інформаційних систем є:

- а) управління персоналом;
- б) табельний облік;
- в) заробітна плата;
- г) безпека й адміністрування;
- д) все перелічене.

20. Найвідомішим програмним продуктом для управління персоналом в корпоративній інформаційній системі є:

- а) iBaan ERP V;
- б) «Парус-предприятие – 7»;
- в) Oracle E-Business Suite;
- г) «Фараон».

21. Найвідомішими корпоративними інформаційними системами є:

- а) SAP R/3 mySAP;
- б) Breadbox Office;
- в) iBaan ERP V;
- г) ThinkFree Office;
- д) Microsoft Dynamics CRM.

22. До систем комплексної автоматизації управління підприємством належить такий програмний продукт:

- а) програма Sales Expert;
- б) програмний пакет Microsoft Office;
- в) програма «Альт-Прогноз»;
- г) програмний продукт «Галактика».

23. Безперервний процес, що починається з моменту прийняття рішення про створення корпоративної інформаційної системи і закінчується в момент повного вилучення її з експлуатації, – це :

- а) життєвий цикл системи;
- б) розроблення системи;
- в) проектування системи.

24. Відмінність нейромережних технологій від звичайних експертних систем полягає в тому, що вони не потребують:

- а) аналітичного оброблення даних;
- б) указання пріоритетів і обмежень;
- в) виконання процесу програмування, оскільки налаштовані на потреби користувача за допомогою «навчання».

25. Укажіть ознаки, що відрізняють систему Epicor iScala від інших систем:

- а) підтримування різноманіття мов;
- б) підтримування мультивалютності;
- в) підтримування декількох стандартів обліку;
- г) параметричне настроювання системи;
- д) модульна організація системи;
- е) все перелічене.

26. Назвіть найважливіші функціональні можливості корпоративної інформаційної системи Oracle Applications:

- а) посилення зв'язків підприємства з бізнес-партнерами;
- б) набуття нових навичок роботи;
- в) фінансовий аналіз і планування;
- г) виставлення рахунків і збирання коштів;
- д) післяпродажне обслуговування.

27. Укажіть управлінські задачі системи BAAN – IV:

- а) підтримування управління проектами;
- б) управління потоками господарських операцій;
- в) моніторинг поточної діяльності підприємства;
- г) підтримування функцій закупівлі та збуту продукції;
- д) планування виробництва;
- е) підтримування забезпечення якості продукції, що випускається;
- ж) все перелічене.

28. Перелічіть дії, що не належать до обов'язків фахівців при налаштуванні системи «Галактика»:

- а) створення каталогів і довідкових систем;
- б) формування вхідних і результатних банківських документів для електронного обміну з банком;
- в) створення структури корпорації з метою консолідації баз даних філій;
- г) підготовка системних даних і параметрів користувача.

29. Укажіть інформаційні системи, що виробляють інформацію, на основі якої людина приймає рішення:

- а) порадчі;
- б) керуючі;
- в) відкриті;
- г) системи управління технологічним процесом.

30. Назвіть технологію, орієнтовану на створення системи підтримки виконання рішень (ресурс – навчання – мета):

- а) РНМ;
- б) АРМ;
- в) АІС;
- г) СУБД.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

Основна

1. Вартанян, В. М. Інформатизація економіки і управління: комп'ютерні інформаційні системи: навч. посіб. / В. М. Вартанян, Л. О. Філіпковська. – Харків : ХАІ, 2008. – 184 с.
2. Корпоративні інформаційні системи / В. С. Григорків, А. В. Верстяк, І. С. Вінничук, О. Я. Савко, С. В. Зюков. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2013. – 236 с.
3. Татарчук, М. І. Корпоративні інформаційні системи: підручник / М. І. Татарчук. – Київ : КНЕУ, 2014. – 329 с.
4. Павленко, Л. А. Корпоративні інформаційні системи: навч. посіб. / Л. А. Павленко. – Харків : ІНЖЕК, 2005. – 260 с.
5. Антоненко, В. М. Сучасні інформаційні системи і технології: управління знаннями : навч. посіб. / В. М. Антоненко, С. Д. Мамченко, Ю. В. Рогушина. – Ірпінь : Нац. ун-т ДПС України, 2016. – 212 с.
6. Літнарівич, Р. М. Платформи корпоративних інформаційних систем: курс лекцій / Р. М. Літнарівич. – Рівне : МЕРУ, 2012. – 130 с.

Додаткова

7. Інформаційні системи в економіці : навч. посіб. / В. С. Пономаренко, І. О. Золотарьова, Р. К. Бутова та ін. – Харків : ХНЕУ, 2011. – 176 с.
8. Добровольська, Л. О. Інформаційні системи в промисловості : навч. посіб. / Л. О. Добровольська, О. О. Черевко. – Маріуполь : ПДТУ, 2014. – 238 с.
9. Інформаційні системи в сучасному бізнесі : навч. посіб. / В. С. Пономаренко, І. О. Золотарьова, Р. К. Бутова та ін. – Харків : ХНЕУ,

2011. – 484 с.

10. Калінеску, Т.В. Інформаційні системи і технології в оподаткуванні: навч. посіб. / Т. В. Калінеску, Г. С. Ліхоносова, О. М. Антіпов. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2011. – 407 с.

11. Клімушин, П. С. Інформаційні системи та технології в економіці : навч. посіб. / П. С. Клімушин, О. В. Орлов, А. О. Серенок. – Харків : Магістр, 2011. – 448 с.

12. Колосок, А. М. Соціальна відповідальність в системі корпоративного управління / А. М. Колосок // Економічний форум. – 2014. – № 1. – С. 249–253.

13. Шило, С. Г. Інформаційні системи та технології : навч. посіб. / С. Г. Шило, Г. В. Щербак, К. В. Огурцова. – Харків : ХНЕУ, 2013. – 220 с.

Електронні ресурси

14. Гомонай-Стрижко, М. В. Інформаційні системи та технології на підприємстві: конспект лекцій [Електронний ресурс] / М. В. Гомонай-Стрижко, В. В. Якімцов. – Львів: НЛТУ, 2014. – 200 с. – Режим доступу: http://ep.nltu.edu.ua/images/Kafedra_EP/Kafedra_EP_PDFs/kl_isitp.pdf.

15. Романова, Ю. Д. Информационные технологии в менеджменте (управлении) : учебник и практикум [Електронний ресурс] / под общ. ред. Ю. Д. Романовой. – Москва : Юрайт, 2014. – 478 с. – Режим доступа: https://stud.com.ua/62386/menedzhment/informatsiyni_tehnologiyi_v_menedzhmenti_upravlinni.

16. Иллюстрированный самоучитель по Microsoft Project [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.taurion.ru/project>.

17. Корнев, О. В. Корпоративні інформаційні системи [Електронний ресурс] / Корнев, О. В. – 2011. – Режим доступа: <http://intkonf.org/kornev-ov-korporativni-informatsiyni-sistemi/>

18. Топ 10 лучших CRM систем для Украины [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.livebusiness.com.ua/tools/crm/>.

19. Використання електронних відкритих систем для інформаційно-аналітичної підтримки педагогічних досліджень: короткий термінологічний словник [Електронний ресурс] / О. М. Спирін, С. М. Іванова, А. В. Яцишин та ін. – Київ : ІІТЗН НАПН України, 2017. – 67 с. – Режим доступа: http://lib.iitta.gov.ua/707056/1/Короткий%20термінолог.%20словник_2017_фінал.pdf.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ І ТЕМАМИ.....	7
3. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ.....	14
3.1. Розрахункова робота «ДОСЛІДЖЕННЯ БІЗНЕС-СИТУАЦІЇ ІНВЕСТУВАННЯ».....	14
3.2. Дослідна робота у вигляді реферату.....	22
4. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ.....	25
5. ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК.....	27
6. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ І ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ.....	35
6.1. Перелік питань для самоконтролю.....	35
6.2. Тести для перевірки знань.....	38
БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК.....	49

Навчальне видання

Філіпковська Лариса Олексіївна

КОРПОРАТИВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ

Редактор В. М. Коваль

Зв. план, 2021

Підписано до видання 29.06.2021

Ум. друк. арк. 2,9. Обл.-вид. арк. 3,25. Електронний ресурс

Видавець і виготовлювач
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
61070, Харків-70, вул. Чкалова, 17
<http://www.khai.edu>
Видавничий центр «ХАІ»
61070, Харків-70, вул. Чкалова, 17
izdat@khai.edu

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції сер. ДК № 391 від 30.03.2001